

Uns municipis accessibles per a tothom

Un dels grans reptes que tenen els municipis és el de fomentar l'accessibilitat de tots els ciutadans, independentment del seu grau de mobilitat. Aquest element, menystingut fa unes dècades, ha evolucionat positivament en els darrers anys, però encara queda molta feina per fer perquè els municipis catalans siguin universalment accessibles.

Des de la Llei de supressió de barreres arquitectòniques i la Ley de Integración Social de los Minusválidos (també coneguda com a Llei Trias Fargas), la nostra societat ha començat una evolució imparable vers una societat inclusiva. Això significa que cal plantejar el disseny dels espais i de totes les qüestions importants de la vida amb la intenció que no hi hagi barreres.

L'eliminació de barreres significa que si es disposa de les capacitats intel·lectuals per poder desenvolupar una tasca, cal que s'adoptin les mesures que ho facin possible. Com en tot, hi ha límits que són molt difícils de destriar: criteris de cost, practicitat, dificultat en la universalització d'algunes solucions, situacions en què la problemàtica individual requereix

atencions molt especialitzades, etc. Són dificultats que, sovint, s'interposen en el camí cap a la igualtat.

En aquest procés cal superar les barreres mentals, tant de la societat que entre cometes podríem anomenar com a "normal" com de les persones amb discapacitat, envers un món que massa sovint llegeixen en clau de dificultat. Malgrat això, des dels anys vuitanta fins avui, totes les parts implicades en millorar l'accessibilitat (societat civil, persones amb discapacitat, sector privat i administracions públiques) han fet un gir copernicà que ara cal materialitzar en propostes concretes per aconseguir la màxima universalitat.

La Llei Trias Fargas va aconseguir dues coses. D'una banda, establir un marc normatiu per ajudar les persones amb discapacitat i les seves famílies perquè assolissin una condició d'igualtat en la societat. I de l'altra, més important, generar consciència sobre la necessitat d'incloure seriosament i pressupostàriament les persones amb discapacitat.

La Llei de supressió de barreres arquitectòniques i codi d'accessibilitat: a partir de 1993 s'havia produït una evolució

important en la societat i ja s'identifiquen els principals problemes per a una bona integració. Aquesta llei va servir per normativitzar la necessitat de suprimir les barreres per permetre a les persones amb mobilitat reduïda un accés adequat als espais públics. La normativa també va establir els percentatges de discriminació positiva que haurien de permetre a les persones amb discapacitat esdevenir ciutadans de primera, a través d'una plena incorporació al món laboral.

L'aplicació d'aquestes mesures, però, comporta dificultats d'accés en edificis i espais públics, ja que la contractació d'una persona amb discapacitat no suposa, sovint, la realització de les reformes estructurals necessàries per part de l'empresa privada o l'ens públic. De l'altra, els prejudicis mentals sobre la discapacitat també suposen una barrera molt difícil de superar, ja que a igualtat de candidats sempre es considera preferible contractar una persona sense dificultats.

Malgrat aquests entrebancs, els conceptes d'accessibilitat, d'igualtat d'oportunitats i del disseny universal han anat calant dins la nostra societat.

Lleida és un dels molts municipis que ha organitzat actes per sensibilitzar sobre les barreres arquitectòniques als espais públics.

Foto: ACN

Una persona amb cadira de rodes que no pot accedir a un establiment.

Per primera vegada el nou codi d'accessibilitat, que s'està tramitant i que serà l'evolució lògica del que es deriva de la Llei de supressió de barreres de 1995 de la Generalitat, considera el disseny universal com a mecanisme per fer desaparèixer les barreres de comunicació.

El nou marc normatiu amplia el seu abast per incidir més en altres tipus de barreres més enllà de les estructurals, com les que afecten persones amb limitacions sensorials. L'objectiu és proporcionar el camí que en un futur immediat permeti gaudir d'un entorn veritablement accessible a tots els àmbits. Es determinen els requisits que han de complir la urbanització i l'edificació de nova creació per tal d'anar configurant les condicions d'accessibilitat i es dedica una especial atenció a les intervencions que es realitzin sobre l'entorn existent: actuacions de reforma, ampliació o canvi d'ús.

Mesures orientades a la discapacitat sensorial

En aquest àmbit cal fer una gran tasca per dues raons: el nombre de persones amb discapacitat sensorial és menor i superar les barreres sensorials a l'espai públic exigeix solucions tecnològiques diferents.

Es tracta d'aquelles dificultats que existeixen perquè una persona amb dificultats sensorials disposi d'informació rellevant que li permeti prendre decisions adequades de recursos externs percebuts per les vies sensorials.

Un exemple clar n'és una persona amb sordesa total, que no podrà sentir el ring del telèfon ni tampoc podrà comunicar-s'hi. No obstant això, els elements tecnològics lluminosos i de transformació de missatges de veu en text i viceversa permeten assolir l'objectiu de la comunicació.

La supressió de les barreres de la comunicació requereix un compromís ferm perquè les administracions tinguin el compromís polític i financer per resoldre els límits que estan al seu abast. El Parlament europeu i els parlaments dels estats i nacions hauran també d'adoptar mesures que obliguin les empreses a tenir una perspectiva inclusiva.

Alguns esforços

Algunes de les iniciatives d'administracions públiques i organitzacions sense afany de lucre passen per audiodescripcions o pel·lícules i obres de teatre accessibles. Tanmateix, l'àmbit principal de treball ha de ser el tecnològic. Només des de la perspectiva del disseny universal es podrà arribar a resoldre el repte de les barreres de comunicació.

Alguns elements remarcables adoptats per les administracions són:

- El metro de Barcelona informa molt correctament de les parades.
- Les màquines dispensadores de les targetes també ho fan.
- Els busos de TMB són un exemple a seguir per compatibilitzar el dret a la informació audible, en cas que l'usuari la sol·liciti a través d'un comandament.
- Pobles petits com la Palma de Cervelló o ciutats grans com Sabadell o Barcelona disposen de semàfors sonors.

Principals millores

- Voreres: són més amples i permeten que les cadires de rodes puguin circular-hi amb tranquil·litat. Aquesta millora també ha permès que les famílies amb cotxets o la gent gran trobin espais més amables.
- Rampes d'accés a la vorera o al carrer: ha ajudat tant les persones amb mobilitat reduïda com les famílies amb cotxets i els vianants en general. Aquests canvis s'han produït de forma imperativa, però sovint les administracions han estat mancades el finançament.
- Edificis privats: els nous edificis han de preservar espais perquè les cadires de rodes puguin maniobrar-hi.
- Edificis d'ús públic: els de restauració o oci han d'estar adaptats.

Totes aquestes millores ajuden a fer camí vers l'objectiu de la superació de moltes de les barreres tant físiques com de comunicació.